

ЗАНЯТТЯ 1

Тема. Знайомство. Розповідь про себе.

Мета: формувати в дітей навички зв'язного мовлення: вчити складати розповідь про себе з власного досвіду та за запитаннями дорослого; ознайомити з поняттями інтонації та почуттів; збагачувати мовлення словами на позначення предметів, дій, ознака (хто я? який я? що в мене є?), розвивати вміння розуміти значення слова; вчити складати прості речення; розширювати уявлення про себе, виховувати повагу, дбайливе ставлення до товаришів.

Матеріали: *демонстраційний:* лялька Вінні-Пух, дзвоник, малюнки зі схематичним зображенням емоційних станів (радість, сум, гнів, доброта);
роздавальний: дзеркальця.

Хід заняття

1. Психогімнастика.

2. Гра «Привітання».

Вихователь звертається до дітей із проханням відгадати загадку.

Він веселий, незлобливий,
Цей гарненький дивачок.
З ним господар, хлопчик Робін,
І товариш — П'ятачок.

До прогулянки він ласий,
Є на мед чутливий нюх.
Зветься плюшевий балясник,
Цей ведмедик ... (Вінні-Пух)

Вихователь демонструє ляльку Вінні-Пуха.

— А зараз послухайте ще загадку і скажіть, які слова допомогли впізнати Вінні-Пуха.

Діти слухають загадку ще раз і виділяють слова.

— У Вінні-Пуха є дуже багато друзів. А сьогодні він хоче познайомитися з вами.

— Які слова допоможуть Вінні-Пуху впізнати вас?

Вихователь підводить дітей до називання слів, які характеризують їхню зовнішність, одяг: хлопчик, дівчинка, високий, низький, темне волосся, біле волосся, довге (коротке) волосся, блакитні (гарні) очі; шорти, сукні тощо.

Після того як діти назвуть слова, вихователь виставляє на дошці малюнки-підказки і пояснює, що за їх допомогою вони можуть розповісти Вінні-Пуху про себе.

3. Вправа «Розкажи про себе Вінні-Пуху».

Вихователь пропонує дітям розповісти про себе.

— Розповідати про себе нам допомагатиме дзвіночок. У кого він у руках, той розкаже Вінні-Пуху про себе, після чого дзвонить і передає дзвіночок іншому.

Вихователь починає розповідь від свого імені: «Мене звать Ольга Миколаївна. Я — жінка. В мене довге волосся, блакитні очі. Я вдягнена в червону сукню».

У ході розповіді вихователь використовує малюнки-підказки. Коли дзвіночок потрапляє до рук дітей, вихователь слідує за тим, як вони описують себе, і в разі потреби звертає їхню увагу на малюнки.

4. Фізкультхвилинка.

На руці моїй п'ять пальців:
 П'ять тримальців,
 П'ять стругальців,
 П'ять писальців-малювальців.

Щоб тримати, щоб стругати,
 Щоб писати, малювати:
 Раз, два, три, чотири, п'ять.

5. Гра «Вгадай про кого».

Вибирають дитину (ведучого), яка виходить із кімнати. У цей час решта дітей групи домовляється, про кого вони розповідатимуть. Діти уважно роздивляються свого товариша. Для опису можна вибрати одну або більше (2—3) дитини. Завдання ведучого: здогадатися, про кого розказують діти. По ходу гри вихователь слідує за розповідями дітей, у разі потреби допомагає.

6. Вправа «Мій настрій».

Вихователь пропонує кожному з дітей взяти дзеркальце в нього на столі та поглянути на себе. По ходу бесіди вихователь виставляє на дошці малюнки з обличчями, що передають різний настрій.

- Посміхніться своєму відображенню. (*Веселий.*)
- Який у вас вираз обличчя? (*Сумний.*)

— Покажіть, які ви буваєте, коли вам сумно...

— Бувають ситуації, коли людина на щось гнівається. Зможете показати, яким тоді буде вираз обличчя? А як сказати навпаки: злий — ... (*добрий*)?

— Покажіть.

Вихователь пропонує дітям по черзі повторити фрази з різними почуттями та інтонаціями (сумно, весело, з проханням тощо).

Наприклад:

— Дай мені іграшку.

— Підемо гратися.

7. Вправа «Наші помічники».

— Уявіть собі, що я прочитаю вірш, перебуваючи в іншій кімнаті, і ви мене бачитиме тільки крізь двері зі скла. Чи зможете ви зрозуміти, про що я розкакую?

(Якщо в груповій кімнаті є така можливість, то вихователь створює потрібну ситуацію.)

— А що нам допомагає почути звуки? (*Вуха.*)

— А вимовити? (*Рот, горло, язик, губи, зуби.*) Його величність Язык Язикович та його піддані: зуби, губи, шия, щічки.

Він дуже працьовитий і з великим бажанням займається зарядкою, від нього залежить, як ми будемо говорити. І сьогодні я вам покажу найулюбленішу зарядку Языка Язиковича.

Вихователь роздає дітям дзеркальця й показує різні вправи, які вони виконують, дивлячись у них: надути щічки, показати язика, витягнути губи трубочкою, широко відкрити рота, поцокати язиком, губи широко розтягнути в посмішку.

Після цього можна запропонувати дітям декілька разів повторити ту чи іншу вправу.

— Назвіть кожний настрій одним словом.

— А який настрій буває у вас?

— Виберіть або домалюйте ваш сьогоднішній настрій.

8. Підсумок заняття.

— Хто завітав до нас у гості?

— Чи багато у вас друзів?

ЗАНЯТТЯ 2

Тема. Голосні звуки. Артикуляційний апарат.

Мета: навчати дітей звукової культури: називати органи артикуляційного апарату (рот, зуби, язик), виконувати тренувальні вправи, основні рухи язика; розвивати мовний апарат, мовне дихання, темп мовлення; учити виділяти перший звук у слові, виховувати вміння працювати за словесною інструкцією.

Матеріали: *демонстраційний:* стрічка, м'яч, «чарівний мішечок»; *роздавальний:* дзеркальця, печиво «Крекер», предметні картки з малюнками (назви предметів починаються зі звуків [a], [o], [y], [i], [и], [e]).

Хід заняття

1. Психогімнастика.

2. Робота над віршем.

Вихователь пропонує дітям послухати вірш М. Підгірянки.

Зайчик і песик

Зайчик в поле поскакав —
Видно пару вушок.
За ним песик — гав-гав-гав ! —
Ловить за кожушок.
Але зайчик — скік та скік,
Дав ніженькам знати:
— Сюди-туди — скоро втік
До своєї хати.

3. Вправа «Лисичка-Сестричка».

Вихователь викладає стрічку-«місточок» на підлозі. Дітям пропонується перетворитися на хитру лисицю і пройти «місточком», відкривши рота та висунувши язика, на кінчик якого вихователь кладе крекер. Коли дитина доходить до кінця місточка, вона з'їдає крекер.

Під час виконання вправи вихователь слідкує за станом щелеп та ротовою мускулатурою у стані спокою.

4. Гра «Хто як розмовляє».

Дітям роздають малюнки із зображенням тварин, явищ природи, машин. Потім їм пропонують зобразити, як «розмовляють»

песик, півник, корова; як дзвенить дзвоник, гримить грім, гуде машина тощо. Щоб дітям було легше виконувати вправу, вихователь пропонує послухати вірш Ф. Млинченка.

Тільки сонечко зійде,
В лузі бджілонька гуде:
«Жу-жу-жу,
Ой, жу-жу,
Дітям меду напошу!»

А корівка їсть травичку,
Бо таку вже має звичку —
Му-му-му.
Ой, му-му,
Молочком вас напою.

У відерчику водиці
Принесу я із криниці.
Плюсь-плюсь-плюсь,
З відерця плюсь!
Дам і вам й сама нап'юсь.

- Чиї звуки ви почули у вірші?
- Погляньте на свої картки і передайте «розмову» зображених предметів, явищ, тварин.

5. Робота над віршем.

Вихователь зачитує рядки, де один і той самий звук повторюється найчастіше, ставить дітям запитання.

- Який звук заховався у цих рядках?
- Промовте цей звук окремо.

О-о-о —
Яєчко одно
Знесла курочка чорненька,
Знайшла дівчинка одненька,
О-о-о —
Яєчко одно.

А-а-а —
А яблучка два,
Два яблучка червоненькі
Несе донечка для неньки,
А-а-а —
Аж яблучка два.

И-и-и—
 А хлопчики три,
 В калабаню упали
 І всі разом кричали,
 И-и-и—
 Тих хлопчиків три.

І-і-і —
 Лошачки малі,
 Є у них чотири ніжки,
 Коло воза ідуть пішки,
 І-і-і —
 Лошачки малі.

У-у-у —
 Песик на шнурку,
 Цуценяток п'ять кудлатих
 Полягало біля хати,
 У-у-у —
 Песик на шнурку.

Е-е-е —
 Де ти, мамо, де?
 Нема мами, пішла в поле,
 Там бур'ян на ниві поле,
 Е-е-е —
 Ось вже мама йде!

М. Підгірянка

Після читання всього вірша вихователь пропонує дітям взяти дзеркальця і вимовити названі звуки. Діти виконують вправу і разом із вихователем роблять висновок, що ці звуки «товаришують» із голосом, їх можна співати, а вітерець, який виходить із рота, не зустрічає ніяких перешкод: ні губ, ні язика, ні зубів.

6. Фізкультхвилинка.

Діти, промовляючи слова лічилки, виконують вільні рухи.

Раз, два, три, чотири, п'ять! —
 П'ятеро пташат летять! —
 Перше, друге, третє... п'яте...
 Йду четвертого шукати.

7. Гра «Упіймай звук».

Вихователь пропонує дітям дістати з «чарівного мішечка» по одній предметній картці і роздивитися малюнок. Діти повинні назвати перший звук у слові, що позначає предмет. Коли всі звуки названі, вихователь пропонує дітям розподілитися по групах відповідно. Перша група: [а] — автобус, акваріум, ананас ...

[о] — огірок, обруч, оса ...

[і] — індик, іграшки, ізюм ...

[у] — учителька, учні, удав ...

[е] — екскаватор, ескалатор, ескімо, ...

— Отже, діти, звуки, які ми вимовляємо лише за допомогою голосу, називаються голосними.

8. Робота з чистомовкою.

Вихователь читає чистомовку:

Вітер в полі дме: е-е-е,

Гуде в димарі — і-і-і,

Котик в поле не піде,

Сяде на печі.

Буде пісеньку співати: еі-еі,

Маля буде колихати и-і-и-і.

О. Квітка

— Про що йдеться в чистомовці?

— Які звуки ви почули?

Вихователь пропонує дітям прочитати чистомовку, виділяючи голосні звуки.

9. Підсумок заняття.

— Що робили на занятті?

— Що допомагає вимовляти звуки?

— Назвіть голосні звуки.